

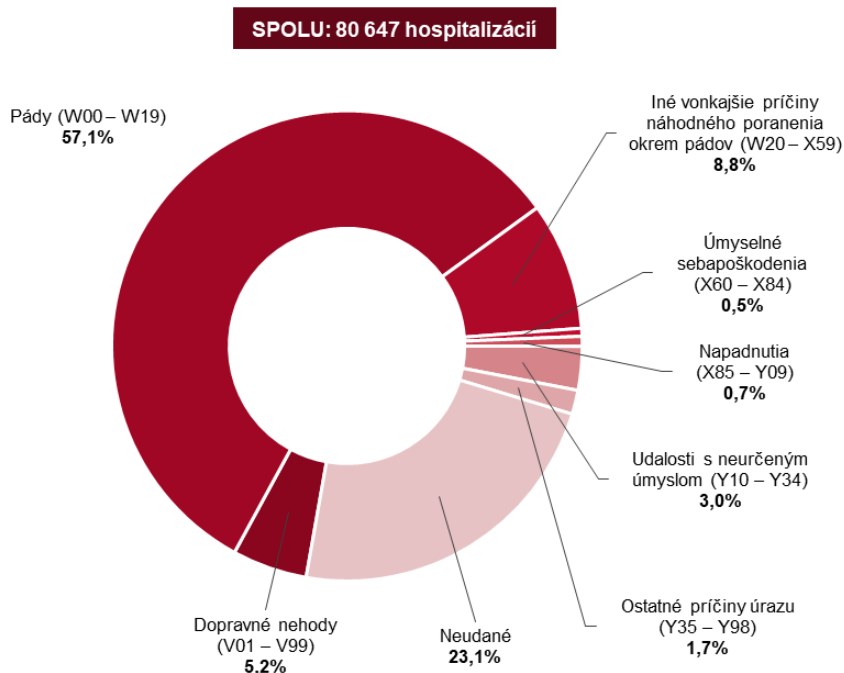
HOSPITALIZÁCIE NA ÚRAZY A ICH PRÍČINY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE 2018

Predkladaná správa prináša informácie o hospitalizáciách, ktorých príčinou boli úrazy. Zdrojom údajov je štatistické zisťovanie Ministerstva zdravotníctva SR **Hlásenie o prijatí do ústavnej starostlivosti – Z (MZ SR) 1-12 v zmysle zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov**. Takéto hlásenie predkladajú zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti (ÚZS) – nemocnice, liečebne, hospice, domy ošetrovateľskej starostlivosti, zariadenia biomedicínskeho výskumu.

ÚRAZY

V roku 2018 sme zaznamenali **80 647 hospitalizácií** zapríčinených úrazmi (G 1). Príčinou viac ako polovice úrazov bol **pád (57,1 %)**, ale až **23,1 % hospitalizácií nemalo uvedenú príčinu úrazu**. Hospitalizácie v dôsledku **dopravnej nehody** predstavovali podiel **5,2 %**. Pomerne často dochádzalo aj k hospitalizáciám osôb, ktoré utrpeli úraz vyplývajúci z **vonkajších príčin náhodného poranenia okrem pádov (8,8 %)** alebo z **udalosti s neurčeným úmyslom (3,0 %)**. Hospitalizácie osôb, ktoré sa **úmyselne poškodzovali** alebo utrpeli úraz **napadnutím** tvorili v oboch prípadoch **podiel menší ako 1 %**.

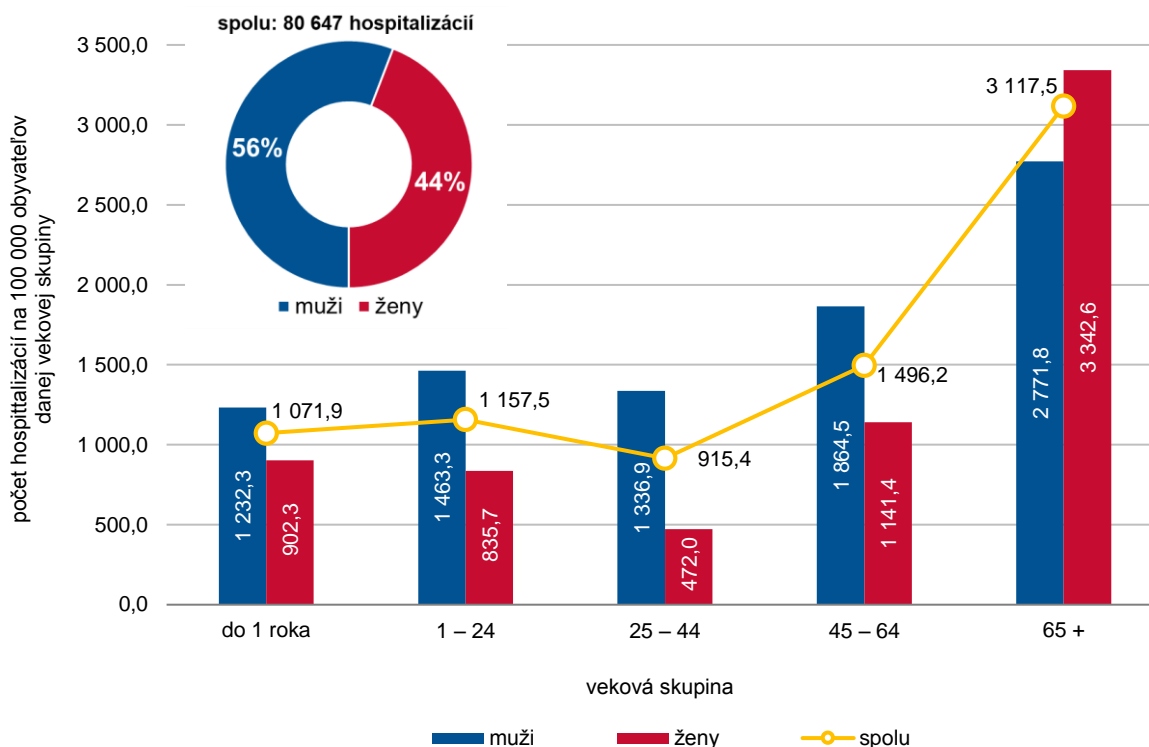
G 1 Podiel hospitalizácií na úrazy podľa vonkajších príčin úrazu

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je tento graf uvedený pod označením G 1 (Hárok T1)

Na hospitalizácie hlásené ako úraz sme sa zamerali aj z pohľadu oboch pohlaví rozdelených podľa vekových skupín (G 2). Na základe toho sme zistili, že vo všetkých vekových skupinách, s výnimkou skupiny 65+, **častejšie boli hlásené hospitalizácie mužov ako žien**. Zatiaľ čo **hospitalizácie**, pod ktorými sa evidovali **osoby vo veku 25 – 44 rokov**, boli najmenej časté, tak **najčastejšie boli hospitalizácie osôb vo veku 65+ rokov**.

G 2 Hospitalizácie na úrazy podľa vekových skupín a pohlavia

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je tento graf uvedený pod označením G 2 (Hárok T2.1)

T 1 Úrazy – hospitalizácie podľa vonkajších príčin úrazu a vekových skupín, muži

Diagnóza príčiny úrazu (XX. kapitola MKCH-10)	Počet hospitalizácií vo vekovej skupine (na 100 000 mužov)					
	spolu	do 1 roka	1 – 24	25 – 44	45 – 64	65 +
Spolu	1 693,6	1 232,3	1 463,3	1 336,9	1 864,5	2 771,8
Dopravné nehody	102,8	29,9	113,8	111,6	95,9	77,9
Iné vonkajšie príčiny náhodného poranenia	1 103,9	900,1	980,4	816,0	1 213,2	1 889,6
z toho Pády	922,0	700,8	761,9	659,8	1 024,6	1 733,2
Úmyselné sebapoškodenia	7,6	–	9,2	6,2	8,4	6,5
Napadnutia	15,1	3,3	20,2	18,9	10,2	6,2
Udalosti s neurčeným úmyslom	50,9	66,4	57,8	43,1	49,1	59,3
Zákonné zákroky a vojnové operácie	0,1	–	–	0,1	0,1	–
Komplikácie lekárskej starostlivosti	19,6	6,6	5,7	13,3	34,8	33,9
Neskoré následky vonkajších príčin chorobnosti a úmrtnosti	3,9	6,6	3,4	2,4	4,3	8,0
Pridružené faktory súvisiace s príčinami chorobnosti a úmrtnosti zatriedenými inde	4,6	–	7,7	3,1	4,2	3,5
Neuvedené	385,1	219,2	265,0	322,3	444,1	686,9

Ležatá čiarka (–) znamená, že v danej skupine sme nezaznamenali žiadne hospitalizácie

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je táto tabuľka uvedená pod označením T 2.2 (Hárok T2.2)

T 2 Úrazy – hospitalizácie podľa vonkajších príčin úrazu a vekových skupín, ženy

Diagnóza príčiny úrazu (XX. kapitola MKCH-10)	Počet hospitalizácií vo vekovej skupine (na 100 000 žien)					
	spolu	do 1 roka	1 – 24	25 – 44	45 – 64	65 +
Spolu	1 277,5	902,3	835,7	472,0	1 141,4	3 342,6
Dopravné nehody	51,3	24,6	58,6	42,7	52,6	55,3
Iné vonkajšie príčiny náhodného poranenia	852,4	639,0	546,3	267,8	715,9	2 382,7
z toho Pády	771,2	502,1	425,8	224,3	652,4	2 269,7
Úmyselné sebapoškodenia	8,6	–	15,8	7,1	8,4	2,5
Napadnutia	5,2	3,5	5,1	4,8	5,0	6,3
Udalosti s neurčeným úmyslom	38,5	59,7	47,8	18,0	33,0	65,7
Zákonné zákroky a vojnové operácie	–	–	–	–	–	–
Komplikácie lekárskej starostlivosti	15,4	3,5	4,5	9,9	19,2	33,2
Neskoré následky vonkajších príčin chorobnosti a úmrtnosti	2,9	–	1,3	1,7	3,9	5,8
Prídružené faktory súvisiace s príčinami chorobnosti a úmrtnosti zatriedenými inde	2,5	3,5	5,2	1,2	1,2	2,9
Neuvedené	300,8	168,5	151,0	118,8	302,3	788,2

Ležatá čiarka (–) znamená, že v danej skupine sme nezaznamenali žiadne hospitalizácie

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je táto tabuľka uvedená pod označením T 2.3 (Hárok T2.3)

Sledovali sme aj hospitalizácie v závislosti od príčiny úrazu a veku oboch pohlaví (T1 a T2). V prípade úrazov zapríčinených **úmyselným sebapoškodzovaním išlo najčastejšie o hospitalizácie osôb vo veku 1 – 24 rokov**, ženských hospitalizácií však bolo 1,7-násobne viac ako mužských. Ak išlo o úrazy spôsobené **napadnutím, tak najpočetnejšie boli hospitalizácie 1 – 24-ročných alebo 25 – 44-ročných a to v prípade mužov, ale v prípade žien to boli hospitalizácie 65-a viacročných**. Z našich štatistík plynie, že s **rastúcim vekom osôb – či už mužov, alebo žien – rástol počet hospitalizácií** po úrazoch vyplývajúcich z **komplikácií lekárskej starostlivosti**. Hospitalizáciám po úraze pádom alebo pri dopravnej nehode sa venujeme v texte nižšie.

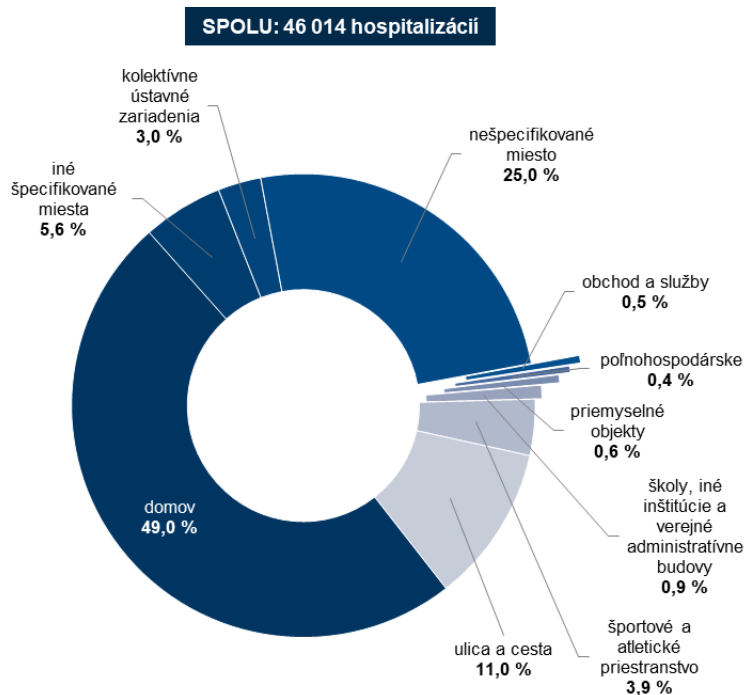
Pokiaľ ide o **úrazy** ako celok, tak **pacienti v ústavnej zdravotnej starostlivosti strávili v priemere 6,2 dňa** ([základné údaje sú uvedené v publikačných tabuľkových výstupoch \(XLS, ODS\) na háрку T1](#)). Ak sme sa však na úrazy zamerali iba z pohľadu **dopravných nehôd**, tak priemerný ošetrovací čas bol **7,1 dňa**, ale z pohľadu **pádov** už bol tento čas len **6,4 dňa** a v dôsledku napadnutí len **4,0 dňa**. Z pohľadu **neskorých následkov vonkajších príčin chorobnosti a úmrtnosti** stúpol až na **8,3 dňa**.

Mnohé **úrazy** mali pre hospitalizovaných aj fatálne následky. Celkovo za rok 2018 **zomrelo v ústavnej zdravotnej starostlivosti 1 098 osôb**, z toho **až 689 úmrtí bolo spôsobených poraneniami pri páde**, **66 úmrtí poraneniami spôsobenými úrazom pri dopravnej nehode** alebo **20 úmrtí poraneniami pri úraze vyplývajúceho z udalosti s neurčeným úmyslom**. Ostatné takéto špecifické príčiny úmrtí uvádzame [v publikačných tabuľkových výstupoch \(XLS, ODS\) na háрку T1](#).

PÁDY

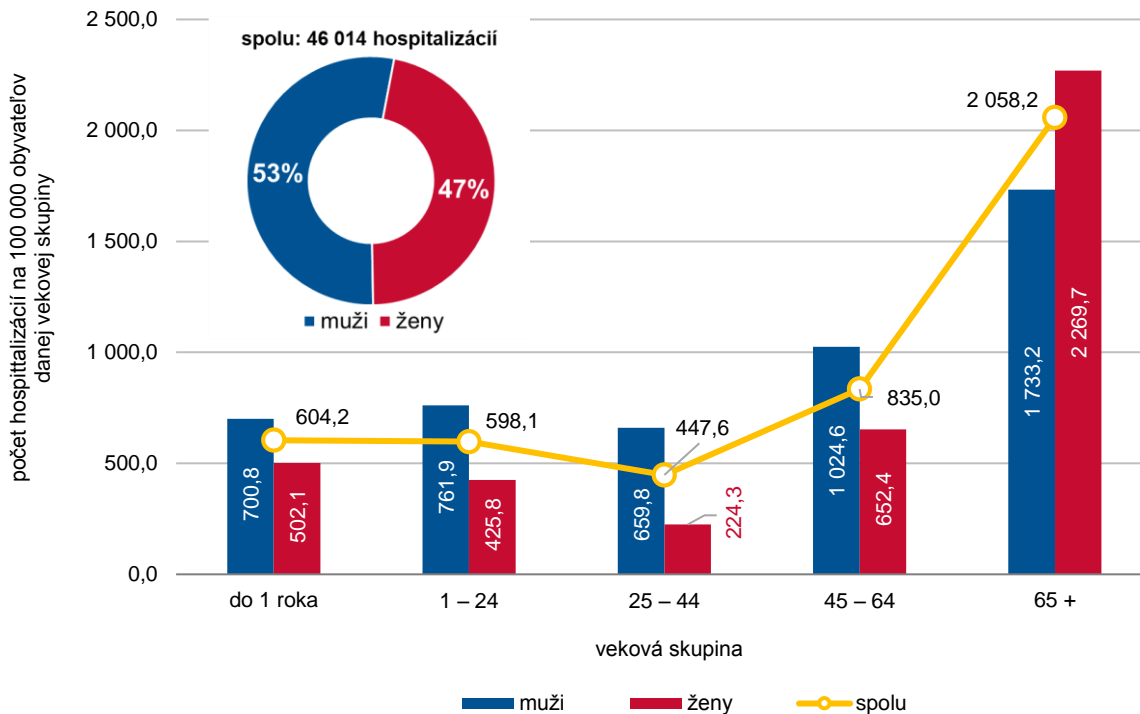
V rámci úrazov zapríčinených pádom evidujeme 46 014 hospitalizácií (G3). **Príčinou takmer polovice (49 %) hospitalizácií boli pády v domácom prostredí**. Pády, ktoré sa udiali **na ulici a ceste** predstavovali už len **11 % hospitalizácií**. Kým pomerne časté boli ešte aj hospitalizácie vyplývajúce z pádu v **športových a atletických priestranstvách** (3,9 %) alebo aj **kolektívnych ústavných zariadeniach** (3 %), tak menej pravdepodobne išlo o hospitalizáciu na pád pri pohybe v **priemyselných objektoch** (0,6 %) alebo v **poľnohospodárskej oblasti** (0,4 %). V 25 % prípadov nebolo špecifikované miesto udalosti pádu.

G 3 Podiel hospitalizácií na pády podľa miesta udalosti

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je tento graf uvedený pod označením G 3 (Hárok T3)

G 4 Hospitalizácie na pády podľa vekových skupín a pohlavia

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je tento graf uvedený pod označením G 4 (Hárok T4.1)

T 3 Hospitalizácie na pády podľa miesta udalosti a vekových skupín, spolu

Miesto udalosti pádu (dg. W00 – W19)	Počet hospitalizácií vo vekovej skupine (na 100 000 obyvateľov)					
	spolu	do 1 roka	1 – 24	25 – 44	45 – 64	65 +
Spolu	844,8	604,2	598,1	447,6	835,0	2 058,2
Domov	413,8	476,2	220,3	172,8	385,5	1 243,7
Iné špecifikované miesta	47,4	42,7	49,0	33,8	49,3	69,3
Kolektívne ústavné zariadenia	25,4	–	14,5	8,0	17,9	91,8
Nešpecifikované miesto	211,5	54,6	138,8	127,6	233,2	467,8
Obchod a služby	4,5	1,7	2,6	2,9	6,0	8,0
Poľnohospodárske oblasti	3,8	1,7	2,5	2,0	5,1	7,3
Priemyselné objekty	4,7	–	1,7	5,6	7,6	2,7
Školy, iné inštitúcie a verejné administratívne budovy	7,9	1,7	23,5	1,3	2,9	5,1
Športové a atletické priestranstvo	33,1	1,7	67,9	31,2	20,4	4,8
Ulica a cesta	92,7	23,9	77,2	62,4	107,3	157,6

Ležatá čiarka (–) znamená, že v danej skupine sme nezaznamenali žiadne hospitalizácie

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je táto tabuľka uvedená pod označením T 4.1 (Hárak T4.1)

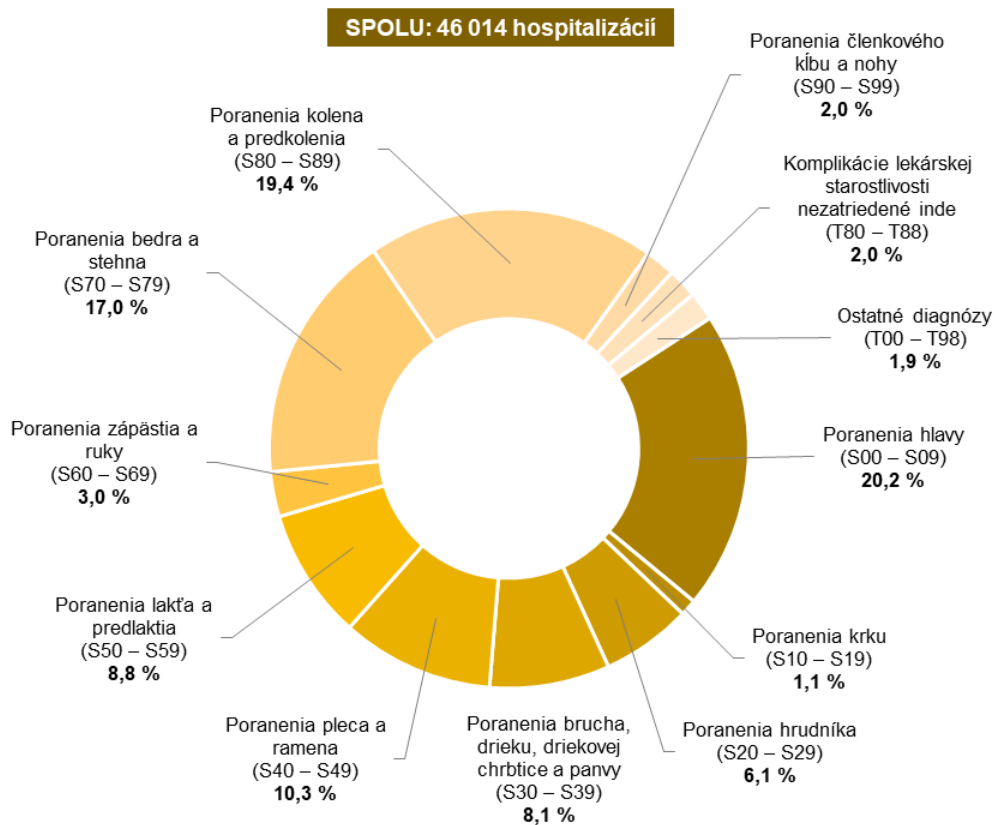
Na hospitalizácie po úraze pádom sme sa zamerali aj z hľadiska pohlaví. Zistili sme, že **podiel hospitalizácií mužov predstavoval 53 %, kým žien len 47 % (G 4)**, z čoho vyplýva, že počet hospitalizácií mužov bol 1,1-násobne väčší ako žien. Keď sme sa na počet hospitalizácií zamerali aj z pohľadu vekových skupín, tak **vo všetkých vekových skupinách opäť prevažovali hospitalizácie mužov nad ženami**, len vo vekovej skupine **osôb 65+ rokov bol už počet hospitalizácií žien 1,3-násobne väčší ako mužov (G 4)**. Či už išlo o ženy alebo mužov, **tak hospitalizácie 25 – 44-ročných boli najmenej početné, kým najpočetnejšie boli hospitalizácie 65-a viacročných**.

Zaujímalo nás aká je súvislosť medzi vekovými skupinami a miestom, kde nastal pád (T 3). Napríklad **doma sa najčastejšie zranili 65-a viacroční a deti do 1 roka**. Pokiaľ ale ide o pohyb v **poľnohospodárskej oblasti alebo na ulici a ceste**, prípadne v **kolektívnych ústavných zariadeniach alebo v obchode**, tak tu sa **najčastejšie zranili osoby z vekovej skupiny 65+ alebo aj z 45 – 64 rokov**. Zatiaľ čo **osoby vo veku 1 – 24 rokov boli najpočetnejšou skupinou, ktoré spadli v školských alebo športových zónach**, tak v **priemyselných zónach** takouto skupinou boli **osoby vo veku 45 – 64 rokov**.

Pokiaľ hodnotíme hospitalizácie na pády z pohľadu poranenej časti tela (G5), tak hospitalizovaní **najčastejšie utrpeli poranenie hlavy (20,2 %), kolena a predkolena (19,4 %) alebo aj bedra a stehna (17,0 %)**. **Ojedinele utrpeli poranenie krku (1,1 %) alebo členkového kĺbu a nohy (2,0 %)**.

Hospitalizácie na pády podľa **diagnózy lokalizácie poranenia** sme hodnotili aj z hľadiska **vekových skupín a pohlavia** ([základné údaje sú uvedené v publikačných tabuľkových výstupoch \(XLS, ODS\) na hárkoch T7.1 – T7.5](#)). Počas hospitalizácie detí **do 1 roka**, sa **pri oboch pohlaviach najčastejšie zistili povrchové poranenia hlavy** a pomerne často aj **vnútrolebkové poranenia hlavy**. Pokiaľ išlo o **hospitalizácie mužov 1 – 24-ročných**, tak **najčastejšou diagnózou bolo zlomené predlaktie**, ale z hľadiska hospitalizácií **žien** z tejto vekovej skupiny to už bolo **vnútrolebkové poranenie**. V rámci hospitalizácií **25 – 44-ročných**, či už mužov alebo žien, sa obvykle potvrdila **zlomenina predkolena vrátane členka**. Vo vekovej skupine **45 – 64-ročných**, **hospitalizácie mužov** vyplývali predovšetkým z **vnútrolebkového poranenia** a **hospitalizácie žien** zo **zlomeniny predkolena vrátane členka**. Pokiaľ išlo o pády **žien 65-a viacročných**, tak väčšina hospitalizácií bola z dôvodu **zlomeniny stehrovej kosti**, ale v prípade pádov **mužov** už išlo o **vnútrolebkové poranenie**.

G 5 Podiel hospitalizácií po páde podľa lokalizácie poranenia

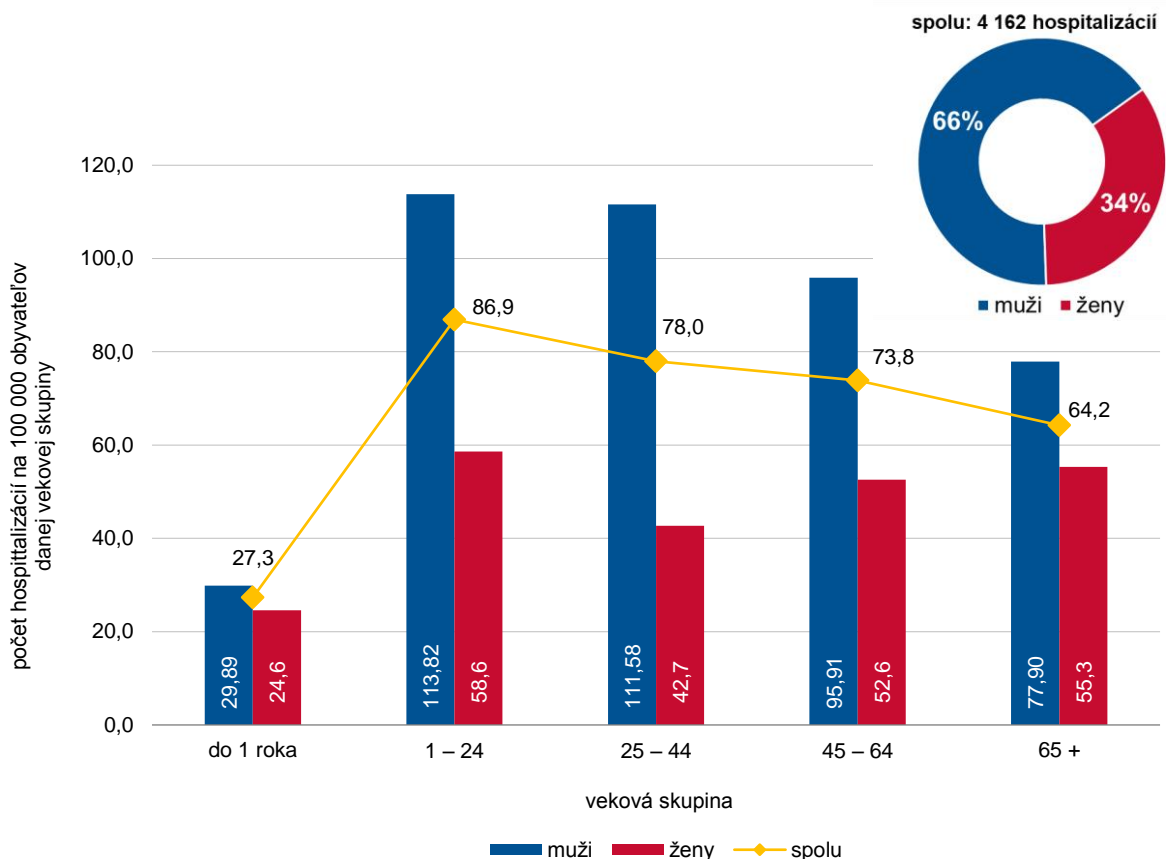
V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je tento graf uvedený pod označením G 5 (Hárok 5.1)

DOPRAVNÉ NEHODY

Analýzovali sme aj **hospitalizácie po úraze v dopravnej nehode**, ktorých celkový počet bol **4 162** (G 6). Zamerali sme sa na rozdiely v počte hospitalizácií medzi pohlaviami a zistili sme, že **hospitalizácie mužov (66 %) 2-násobne prevyšovali hospitalizácie žien (34 %)** (G 6). Pokiaľ však išlo o **25 – 44-ročných**, tak **hospitalizácie mužov prevyšovali hospitalizácie žien takmer 2,6-násobne** (G 6). Počet takýchto hospitalizácií sme analyzovali aj z pohľadu jednotlivých vekových skupín bez ohľadu na pohlavie (G 6 žltá krivka) a hodnotíme, že **najmenej časté boli hospitalizácie detí do 1 roka a najčastejšie hospitalizácie 1 – 24-ročných**.

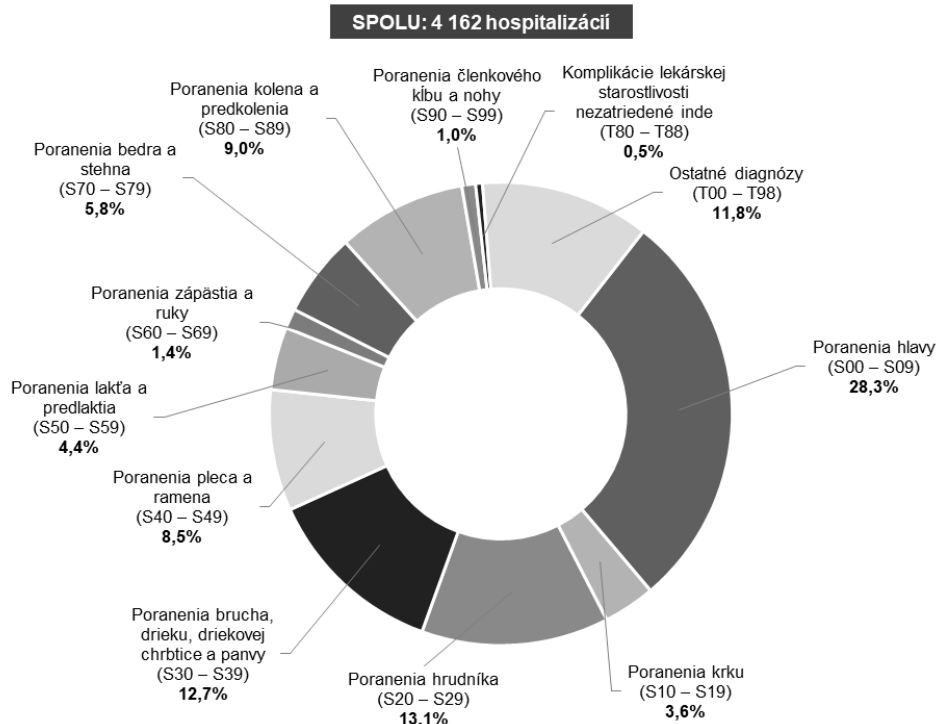
Podobne ako pri pádoch, tak aj pri dopravných nehodách sme analyzovali **hospitalizácie podľa poranenej časti tela** (G 7). **Najčastejšou diagnózou bolo poranenie hlavy (28,3 %) ale pomerne často aj poranenie hrudníka (13,1 %) alebo komplexné poranenia brucha, drieku, drierkovej chrbtice a panvy (12,7 %).** **Menej časté boli poranenia lakt'a a predlaktia (4,4 %) alebo poranenia krku (3,6 %).** **Zriedkavejšie mali hospitalizovaní zranení zápästie a ruku (1,4 %) alebo členkový kľb a nohu (1,0 %).**

G 6 Hospitalizácie po dopravnej nehode podľa vekových skupín a pohlavia

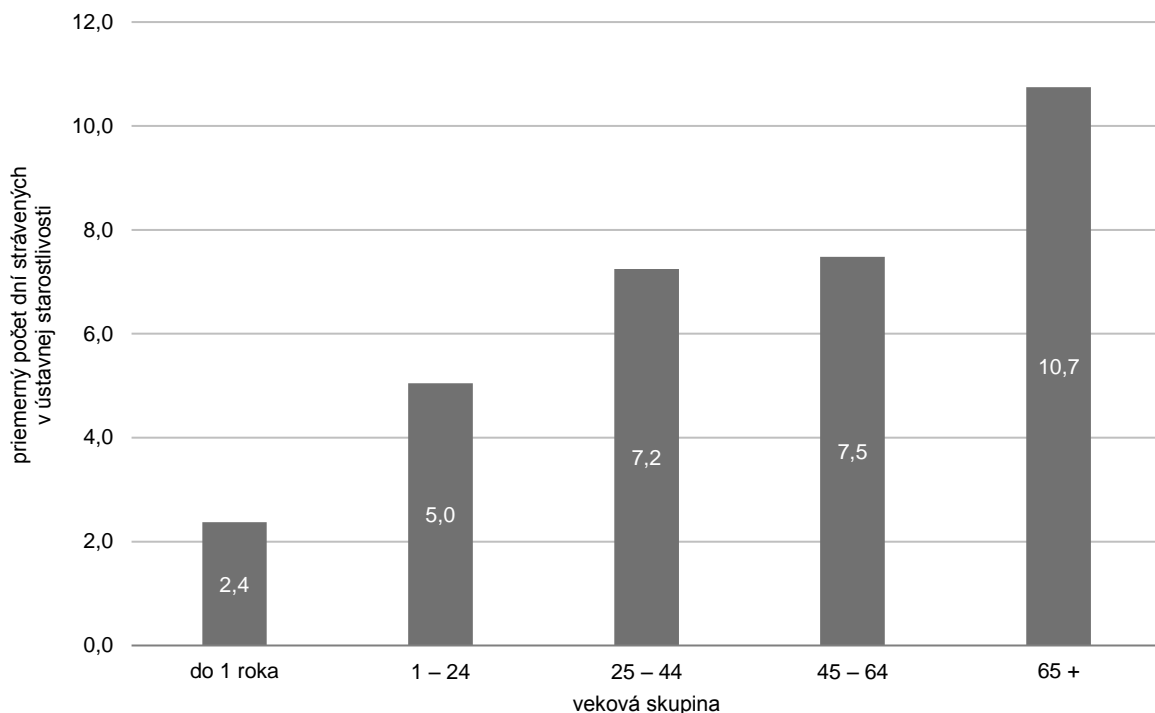
V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je tento graf uvedený pod označením G 7 (Hárok T9.1)

G 7 Podiel hospitalizácií po dopravnej nehode podľa lokalizácie poranenia

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) je tento graf uvedený pod označením G 6 (Hárok T5.1)

G 8 Priemerný ošetrovací čas hospitalizovaných po dopravnej nehode podľa vekových skupín

V publikačných tabuľkových výstupoch (XLS, ODS) vychádza tento graf z dát na hárkoch T9.1 až T9.5

Na hospitalizácie podľa **diagnózy lokalizácie poranenia** sme sa zamerali aj z hľadiska **vekových skupín a pohlavia** ([základné údaje sú uvedené v publikačných tabuľkových výstupoch \(XLS, ODS\) na hárkoch T9.1 až T9.5](#)). Deti **do 1 roka** najčastejšie utrpeli **poranenie hlavy**. Kým u **dievčat** to boli najmä **vonkajšie poranenia hlavy**, tak u **chlapcov** prevažovali **vnútrolebkové poranenia hlavy**. Aj u osôb starších ako 1 rok **prevažovali poranenia hlavy**, pričom najčastejšie išlo o **vnútrolebkové poranenia**. Pokiaľ išlo o osoby **vo veku 1 – 24 rokov**, tak **muži** mali pomerne často aj **zlomeniny pleca a ramena** a **ženy** **povrchové poranenia brucha, drieku a panvy**. U **mužov od 25 a viac rokov** bola pomerne častá aj **zlomenina rebier, mostíka a hrudníkovej chrbtice**. **Ženy vo veku 25 – 44 rokov** mali často **zlomené predkolenie vrátane členka**, kým **ženy vo veku 45 – 64 rokov** utrpeli prevažne **zlomeninu driekovej chrbtice a panvy**, ale **ženy staršie ako 64 rokov** už **zlomeninu stehennej kosti**.

Sledovali sme aj **priemerný ošetrovací čas v dňoch**, ktorý strávila osoba v ústavnej zdravotnej starostlivosti a to v závislosti od toho do akej vekovej skupiny patrila. Zistili sme, že **čím do staršej skupiny osoba patrila, tým dlhšie pobudla** v ústavnej starostlivosti (G 8).

Celkom zaujímavý je aj pohľad na **diagnózu lokalizácie poranenia, ktorá bola príčinou dlhšej hospitalizácie v danej vekovej skupine** ([základné údaje sú uvedené v publikačných tabuľkových výstupoch \(XLS, ODS\) na hárkoch T9.1 až T9.5](#)). Kým príčinou najdlhšej hospitalizácie detí **do 1 roka** bolo **vnútrolebkové poranenie (2,7 dňa)**, tak v skupine osôb **vo veku 1 – 24 rokov** to už bolo **poranenie nervov na úrovni predlaktia (48,0 dňa)**, v tomto prípade však išlo o ojedinelý prípad. V spomenutej vekovej skupine 1 – 24-ročných, častejšou príčinou dlhšej hospitalizácie boli **neskoré následky poranení viacerých a bližšie neurčených oblastí tela (34,3 dňa)**. Zatiaľ čo príčinou najdlhšieho pobytu v ústavnej zdravotnej starostlivosti **osôb vo veku 25 – 44 rokov** bola **zlomenina chrbtice na bližšie neurčenej úrovni (64,0 dňa)**, tak u osôb **vo veku 65 a viac rokov** to boli **otvorené rany na viacerých oblastiach tela (59,0 dňa)**. V oboch vekových skupinách opäť išlo o ojedinelé prípady a **častejšou príčinou dlhšej hospitalizácie osôb z vekovej skupiny 25 – 44 rokov** boli **neskoré následky poranení hlavy (37,2 dňa)** a osôb z vekovej skupiny **65 a viac rokov** to boli **neskoré následky poranení viacerých a bližšie**

neurčených oblastí tela (43,2 dňa). Osoby vo veku 45 – 64 rokov boli najdlhšie hospitalizované tiež pre neskoré následky poranení viacerých a bližšie neurčených oblastí tela (41,6 dňa).

Za rok 2018 v dôsledku úrazu po dopravnej nehode došlo k **66 úmrtiam v ústavnej zdravotnej starostlivosti**. Pacienti zvyčajne podľahli **vnútrolebkovým poraneniám, alebo viacerým poraneniám** prípadne **zlomeninám postihujúcich viaceré oblasti tela** ([základné údaje sú uvedené v publikačných tabuľkových výstupoch \(XLS, ODS\) na stránkach T9.1 až T9.5](#)). Kým **osoby vo veku 45 – 64 rokov boli najpočetnejšou skupinou** zomretých v ústavnej zdravotnej starostlivosti (21 úmrtí), tak **najmenej početnou skupinou boli osoby vo veku 1 – 24 rokov** (12 úmrtí), je však potrebné spomenúť, že v skupine **osôb do 1 roka sme nezaznamenali žiadne úmrtia**. Z hľadiska podielu úmrtí pacientov hospitalizovaných po dopravnej nehode bola úmrtnosť u 65-a viacročných pacientov 3,1 % a až druhá v poradí bola úmrtnosť u 45 – 64-ročných vo výške 2 % z počtu hospitalizovaných. Najnižšia, rovnako ako v absolútnom vyjadrení, bola úmrtnosť u osôb veku 1 – 24 rokov, konkrétne 1 % úmrtí z počtu hospitalizovaných danej vekovej skupiny.

Podrobnejšie údaje k tejto téme sú obsiahnuté v štatistických výstupoch zverejnených na http://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy